

ΑΛΛΟΣ ΤΥΠΟΣ

(Διήγημα)

ΤΟ πρώην ἐμποροπλοίαρχος, εἶχε ναυαγήσει δύο φορές εἰς τὴν Μεσόγειον, εἶχεν ὑποφέρει δεινῶς εἰς τὸν Ὠκεανόν, καὶ μίαν φοράν εἶχε ξεπαγιάσει εἰς τὸν Εὐξείνιον. Τώρα ἦτο πτωχὸς καὶ παρηγκωνισμένος.

Ἔλεγεν ὅτι συγγενεῦσι μὲ ὀνόματα καὶ οἰκογενείας ἱστορικὰς εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του. Μίαν φοράν εἶχε διατελέσει ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος εἰς Ἀθήνας.

Εἰς τὸν Πειραιᾶ, περὶ τὰ 189... μὴ ἔχων ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη, ἐκοιμᾶτο μέσα εἰς ἓν καφενεῖον, ἐκεῖθεν τοῦ Τελωνείου, ὀυτικομεσημβρινῶς τοῦ Ἀγ. Νικολάου, ἐξοικονομῆσαι τὰ πρὸς τὸ ζῆν διδάσκων ναυτικὰ τοὺς ὑποψηφίους ὅσοι ἠτοιμάζοντο νὰ ὑποστώσιν ἐξετάσεις ὅπως λάβωσι δίπλωμα. Τοὺς ἐμάνθανε πῶς νὰ «παίρουν θεωρία», πῶς νὰ εὐρίσκουν τὸ βόρειον πλάτος καὶ τὸ ἀνατολικὸν μῆκος, καὶ πῶς νὰ ἐφελκύουν τὰς ψήφους τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ ἴδιος δὲν ἔλειπε νὰ ἐπισκέπτεται τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν, ἀνερχόμενος πεζὸς εἰς τὰς Ἀθήνας· ἔλεγεν ὅτι εἶχε γράψει σύγγραμμα περὶ ναυτικῆς πολὺ ἀξιόλογον, ἐμπεριέχον μάλιστα σπουδαίας ἀνακαλύψεις. Δυστυχῶς δὲν εἶχε τὰ μέσα νὰ τὸ τυπώσῃ.

* *

Εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅταν ἤρχετο, ἐσύχναζε καὶ εἰς ἄλλα μέρη. Ἦτο εὐλαθὲς πολὺ, καὶ δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τοὺς ναοὺς. Ἐπήγαινε συχνὰ εἰς ἓνα ναῖσκον ὅπου, κατὰ τὰς ἐορτάς, ἐγίνοντο θρησκευτικαὶ παννουχίδες. Ἐθύμωνεν ἂν ἡ λειτουργία ἐτελείωνε γρήγορα. Ἦθελε νὰ ἔλθῃ ἴσα-ἴσα μὲ τὴν ἡμέραν — διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ πεζὸς καὶ πάλιν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἐπέπληττε τοὺς ψάλλτας, τὸν τυπικάρη, καὶ αὐτὸν τὸν λειτουργὸν ἱερέα.

— Ἐσπερίδες κάνετ' ἐδῶ ; ἔλεγε.

Ἐπρότεινεν ὡς ἐπιχείρημα : « Ἡ γυναῖκες πῶς θὰ πᾶνε στὰ σπίτια τους, νύχτα ; » Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πολλὰ ἀπ' αὐτὰς τὰς

γραιάς τὰς εὐλαβεῖς, ὅσαι ἐσύχναζον εἰς τὴν ἀγρυπνίαν, τὸν παρεκάλουν νὰ τὰς συνοδεύσῃ, ἕως τὴν οἰκίαν των.

— Μπάρμπα Μάρκο! δὲν ἔρχεσαι νὰ πᾶμε μαζί ὡς τὸ σπίτι;

Καὶ τότε ὁ μπάρμπα Μάρκος προθύμως συνώδευεν ἓνα κοπάδι, ἐπειδὴ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν συνέβαινε νὰ εἶνε γειτόνισσαι ἀπὸ τὴν αὐτὴν συνοικίαν, καὶ γνώριμοι πρὸς ἀλλήλας.

Ἦτον παραπάνω ἀπὸ ἐξήντα χρόνων, ἀλλὰ τοῦ ἐβαστοῦσαν τὰ κότσια, μ' ὅλον τὸ ξεπάγιασμα τοῦ Δουνάβεως καὶ τὴν κακοπάθειαν τοῦ ὑπερωκεανείου πλοῦ. Ἦτο κοντός, κυρτός καὶ μονόπλευρος, κ' ἐπήγαιεν ὡς βάρκα ταχύπλους εἰς τὸν δρόμον. Ὅλην τὴν νύκτα, εἰς τὸν ναῖσκον, δὲν ἐκάθητο εἰς τὸ στασίδιον, ἀλλ' ἴστατο ὀρθίως ὡς ναύτης. Ὅταν νεώτερός τις ἐξέφραζε θαυμασμὸν ἐπὶ τούτῳ, αὐτὸς ἀπήντα:

— Ἄχ! ὅταν ἔχῃ ταξειδέψῃ κανεὶς στὸν Ὠκεανόν!.. Τί εἶνε νὰ στέκεται κανεὶς ζεστός, χωρὶς κίνδυνον, χωρὶς ἔννοια, μὲς' εἰς τὸ στασίδι;... Καὶ ποῦ νὰ βροῖσκεσαι' σὲ μιὰ σκάφη μεσάνυχτα, νὰ σὲ χορεῦ' ἡ θάλασσα, νὰ σὲ δέρῃ' ἡ μπόρα, νὰ στάζῃς ἄρμη κ' ἰδρωτὰ κ' ἀφρό, καὶ νάχῃς τὴν ψυχὴν στὰ δόντια!... Ἐκεῖ σὲ θέλω... Ἄχ! εἶδα τὸν Ἄϊ Νικόλα...

Ἄρχιζε νὰ διηγῆται τὸ θαῦμα, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε συμβῆ ποτε, ἀλλὰ συνήθως τὴν διέκοπτε... Διηγῆθη ποτὲ ὅτι εἶχεν ἰδεῖ, μεσάνυχτα, τὸν Ἄϊ — Νικόλα, νὰ κρατῆ τὸ τιμόνι, ἐν ὥρᾳ τρικυμίας εἰς τὸ πέλαγος...

— Γιὰ νὰ μὴ μὲ λένε ἀγύρτη, δὲν το λέγω' εἶπε.

Καὶ πλέον δὲν τὸ διηγῆθη ἄλλην φοράν.

Ἐκαμνε τὸν προεστῶν εἰς τὰς συναξεῖς τοῦ μικροῦ ναῖσκου, ἔλεγε τὸν Ἐξάψαλμον, τὸ Ἐλέησόν με ὁ Θεός, τὸ Πιστεύω, κτλ. Ἀπήγγελλεν ἀργά, μὲ μετρίαν ἔμφασιν, μὲ φαινομένην κατάνυξιν καὶ συντριβήν. Ἀπειχεν ὁμως πολὺ τοῦ γνησίου, τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀπερίττου ἐκκλησιαστικοῦ ὕφους — ὕφους ἀρχαιοπρεποῦς καὶ ἐνθυμίζοντος τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν ἀπλότητα — ὁποῖον μόνον εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος καλλιεργεῖται. Διὰ τοῦτο ἤρρεσκεν εἰς τοὺς πολλούς, καὶ ὄχι εἰς τοὺς ὀλίγους.

* *

Μετὰ τινα χρόνον, αἱ ἐργασίαι του, εἰς τὸν Παιραιᾶ, ἐναυαγήσαν εἰς τὴν ξηράν, ὅπως εἶχαν ναυαγήσει εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τότε, ἐκ θρησκευτικοῦ ζήλου καὶ φιλαδελφίας, ἡ μήτηρ Ὀλυμπίας, ἡ σεβασμῖα ἰδιοκτῆτρια τοῦ ναῖσκου καὶ τελετάρχης τῶν παννυχίδων, τὸν ἐκάλεσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ

νά κατοικήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Τοῦτο ἦτο λίαν εὐκόλον προᾶγμα. Ὁ καπετὰν Μάρκος δὲν εἶχε πολλὰ «τρόλια» οὔτε «σκουτιά» νὰ κουβαλήσῃ. Δὲν ἐχρειάσθη μάλιστα οὔτε κάρρον, οὔτε σούσαν, οὔτε σιδηρόδρομον. Εἰς τὸ μογειρεῖον ὑποκάτω τῆς σκάλας τῆς ἀναγούσης εἰς τὸ ὑπερῶν καὶ τὸ ἡλιακωτόν, ἐκεῖ ἰδρύθη ἡ κλίνη τοῦ μπάριμπα Μάρκου. Εἰς τὸ ὑπερῶν ἔμενε πρὸς καιρὸν συνήθως κάποιος παρεπιδημῶν Ἀγιορείτης προηγούμενος, ἢ κάποιος Δεσπότης ἐξόριστος ἐκ Τουρκίας. Τὴν σκάλαν τὴν ἀνέβαινε διαρκῶς ἡ ὑπρέτρια πότε διὰ ν' ἀπλώσῃ, πότε διὰ νὰ μαζώξῃ ἀπ' τὴν ταράτσαν τὰ ρούχα καὶ τὰ πλυσίματα καὶ τ' ἀπλωσίματα τελειωμὸν δὲν εἶχαν, ἐπειδὴ ὑπῆρχον ἀνήλικα παιδιὰ εἰς τὴν οἰκίαν. Τὸν μέσα θάλαμον τὸν κατεῖχεν ἡ σεβασμία οἰκοδέσποινα — ὅστις ὠμοίαζε πολὺ μ' ἐκκλησίαν χωρὶς τέμπλον καὶ ἱερόν. Ὑπῆρχον ἐπὶ τῶν δύο τοίχων, ὄλου τοῦ ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ ἡμίσεος βορείου, ὑπὲρ τὰ τριάκοντα εἰκονίσματα Ἀγίων, μεγάλα, μικρά, ἀσημωμένα, ἀπλᾶ, παλαιᾶς καὶ νέας ζωγραφικῆς. Τρεῖς κανοῦλαι ἕκαιον ἀκοίμητοι ἡμέραν καὶ νύκτα, μεταξῶται ποδιαί, κεντημένα, ὑπὸ τὰς εἰκόνας ἐκρέμαντό. Ἦσαν ὀκτὼ ἢ ἐννέα Παναγίαι, ἀντίγραφα ὀνομαστῶν εἰκόνων ἢ Ὁδηγήτρια τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ἢ Εὐαγγελίστρια τῆς Τήνου, ἢ Γοργο-ὑπήκοος τῆς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου, ἢ Πορταίτισσα τῶν Ἰθίων, ἢ Παναγία τῆς Κύκκου ἢ ἐν Κύπρῳ, κτλ. Μέγας ἐσταυρωμένος, πίνακες δεσποτικῶν ἢ θεομητορικῶν ἐορτῶν — Εὐαγγελισμός, Γέννησις, Βάπτισις, Μεταμόρφωσις, Ἀνάληψις, Πεντηκοστή, Κοίμησις, κτλ. — Εἶτα τὸ Τριμόρφι (Χριστός, Παναγία καὶ Πρόδρομος), Πέτρος καὶ Παῦλος, Τρεῖς Ἱεράρχαι, Ἀγ. Νικόλαος, Ἀγ. Γεώργιος, Ἀγ. Δημήτριος, Ἀγ. Παντελεήμων, καὶ ἄλλοι. Ἐκεῖ πρὸ τοῦ πλουσίου ἐκείνου εἰκονοστασίου, ἐτέλει τὰς προσευχὰς τῆς ἡ μήτηρ Ὀλυμπιάς.

Τὴν σάλαν, τὸ σαλόνι, κ' ἓνα θάλαμον κατεῖχε τὸ ἀνδρόγυνον. Ἡ ἀνεψιά τῆς Ὀλυμπιάδος, υἱοθετημένη παρ' αὐτῆς, χήρας καὶ ἀτέκνου, εἶχε νυμφευθῆ πρὸ ὀκταετίας τὸν κύρ Γιώργην τὸν Μαγκούδην, βιομήχανον. Τέσσαρα τέκνα ἐπέζων ἐκ τοῦ γάμου τούτου, καὶ δύο ἄλλα εἶχον προαποσταλῆ, ὡς δῶρα, εἰς τὸν Παράδεισον.

Εἰς τὴν μικρὰν σάλαν ἐγίνοντο συχνὰ δεῖπνα ξενίας, ἀγάπης χριστιανικῆς.

Ἡ Ὀλυμπιάς ἦτο ἐπιδέξιος μαγειρίσσα, τὴν δὲ τέχνην ταύτην εἶχε διδάξει καλῶς καὶ εἰς τὴν ἀνεψιάν τῆς. Ἐκεῖ ἐφιλεύοντο πολλάκις καὶ ὁ μπάριμπα-Μάρκος καὶ ἄλλοι φιλόθρησκοι.

Δυστυχῶς, ὁ καπετὰν Μάρκος εἶχεν ἓν κακὸν ἐλάττωμα τὴν

πείσμονα αντίλογίαν, τὴν γεροντικὴν παραξενίαν. Ἐφθανε μέχρι ἀσυνειδησίας... μάλιστα μέχρι ἀσεβείας. Τίς θὰ τὸ ἐπίστευεν; Αὐτός, ὅστις διηγείτο ὅτι εἶχεν ἰδεῖ τὸν Ἁγ. Νικόλαον ἰθύνοντα τὸ πηδάλιον τοῦ πλοίου, ἐν καιρῷ τρικυμίας!.. Καὶ νὰ παρεκτρέπεται, νὰ σκανδαλίξῃ τοὺς νεωτέρους λέγων ὅτι ἡ δεῖνα πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ἀπαγορεύει, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἐβδόμη ἐντολή, δὲν εἶνε ἀμάρτημα!.. καὶ ὅτι «ὄλα οἱ καλόγεροι τὰ ἔκαμαν!»

Δὲν ἀντέλεγε μόνον ὅταν ἡ ὁμιλία ἦτο κοινοτοπία ἀδιάφορος, ἢ περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἦτο θρησκευτικὸν τὸ θέμα. Ὁ μπάριμπα Μάρκος ἐφαίνετο ὅτι ἐφόρει τὴν εὐσέβειαν ὡς εἶδος μοναχικοῦ μανδύου ἢ κουκουλίου εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ὅταν ἐξήρχετο, ἀπέβαλλε τὸ ἐνδύμα κ' ἐγίνετο αἰρετικὸς... σχεδὸν προτεστάντης. Ἐσατύριζεν ὄχι μόνον τὸν κλῆρον, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἱερά ἔθιμα, οἷον προσφοράς, μνημόσυνα, καὶ τὰ τοιαῦτα.

Μίαν ἐσπέραν, ἐσκανδάλισε τοὺς φίλους του εἰς ἐν καφενεῖον, παρὰ τὸ Μοναστηράκι, διηγηθεὶς ὅ,τι τοῦ εἶχε συμβῆ.

— Ἦῦρα σήμερα στὸ δρόμο τὴν παληάν μου φιλενάδα, τὴν πρώτη μου ἀγάπη... Ἐκείνην ποῦ μὲ εἶχε μάθη τὸν ἔρωτα, ὅταν ἐγὼ ἦμιον μικρὸ παιδί, κ' ἐκείνη ἦτον ὡς δυὸ - τρία χρόνια μεγαλύτερη ἀπὸ μένα. Εἶχα πολλὰ χρόνια νὰ τὴν ἰδῶ. Τὴν συνώδευε στὸ δρόμο ὁ γυιὸς της, ἕνας ὡς σαράντα χρόνων... Σὰν μὲ εἶδε, ἐσήκωσε τὸ χέρι καὶ μ' ἐχάδεψε στὰ γένεια. «Καλὰ πᾶς βασιτέσαι ἀκόμα», μοῦ λέει. «Καὶ σὺ καλὰ κρατιέσαι!» τῆς λέω γῶ. Γυάλιζε, ἀλήθεια, τὸ μάγουλό της... Ὡς τόσον ἠτροπιάστηκα ποῦ μοῦ χάδεψε τὰ γένεια μπροστὰ στὸ γυιὸ της. «Γνωρίζομαστε ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ, τοῦ λέω τότε ἐγώ. Ἡμαστέ γειτόνοι ἕναν καιρὸ στὴν πατρίδα... ὅταν ἦμαστέ ἀθῶα παιδάκια» ἐπρόσθεσα. Τί να πῶ, κ' ἐγὼ δὲν ἤξευρα.

* *

*

Ὅπως ὄλα εἰς τὸν κόσμον, οὕτως ἔμελλε νὰ ἔχῃ τέλος καὶ ἡ ξενία τῆς ἀδελφῆς Ὀλυμπιάδος. Ὅσον γέρων καὶ ἂν ἦτο ὁ μπάριμπα Μάρκος τίς οἶδεν ἂν ἦτο τερπνὸν δι' αὐτὸν νὰ κοιμᾶται ὑπὸ τὴν σκάλαν τοῦ ὑπερώου εἰς τὸ μαγειρεῖον, καὶ ν' ἀκούῃ τὰ σκαλοπάτια τρίζοντα ὑπὸ τοὺς γυμνοὺς λευκοὺς πόδας τῆς φερωνύμου Εὐμορφούλας, ἧτις ἀνέβαιναν εἰς τὸ ἑλικωτὸν διὰ ν' ἀπλώσῃ τὰ ροῦχα. Ἐπανήρχετο τότε εἰς τὴν γεροντικὴν φαντασίαν τοῦ νυστάζοντος ἢ οἰχομένη νεότης, θορυβοῦσα, τρίζουσα καὶ βομβοῦσα. Καὶ ἂν ἀργοῦσεν ἐνίοτε τὸ

πρωί, καὶ εἶχεν ἀνατείλῃ ἤδη ὁ ἥλιος, τὸ ὄραμα θὰ ἤρχετο εἰς τὸν νυσταλέον νοῦν του ἐν εἶδει «βέλους πετομένου ἡμέρας...» Καὶ ἂν μόλις εἶχε κατακλιθῆ τὴν ἐσπέραν, καὶ ἡ νεαρά ὑπέρβτρια ἐξηκολούθει νὰ φέρνῃ γύρους ἀκόμα, καὶ νὰ μπαϊνοβογαίνῃ καὶ ν' ἀνεβοκατεβαίνῃ, τότε τὸ ὄνειρον ἐλάμβανε μίαν ὄψιν «ὡς πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου». Καὶ ἂν συνέβαινεν ἐνίοτε νὰ δοκιμάσῃ νὰ πάρῃ ἓνα ὕπνον τὸ μεσημέρι — πρᾶγμα σπάνιον, διότι συνήθως ἐσυστέλλετο νὰ παρουσιασθῆ τὴν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν, διὰ νὰ μὴ δίδῃ βάρος περισσόν, ἂν καὶ πολλάκις τοῦ παρεπονοῦντο διατὶ τὴν ἡμέραν δὲν φαίνεται — τότε τὸ ὄνειρον ἦτο ἐν μορφῇ «συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ».

* *

Λοιπὸν ὁ καπετὰν Μάρκος, ὅστις δὲν ἐχάριζε ποτὲ λόγια, εἶχε κάμη κατάχρησιν, ἂν ὄχι τῆς ξενίας, ἀλλὰ τῆς ἀντιλογίας. Ἐφίλωνεῖκε πολλὰκις μὲ τὸν γαμβρόν τῆς Ὀλυμπιάδος διὰ τὰ πολιτικά. Ἐκτὸς τούτου ἡ οἰκογένεια τοῦ γαμβροῦ ἠῤῥαζε κάθε χρόνον εἰς πλῆθος, καὶ κάθε μῆνα καὶ ἐβδομάδα, κάθε ἡμέραν, εἰς μέγεθος. Οἱ ἔκτακτοι καὶ συχοὶ μουσαφίραῖοι δὲν ἔλειπον. Καλόγηροι ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, Ἀνατολιταὶ προσκυνηταὶ ἀπὸ τὴν Τῆνον, ἐπισκεπτόμενοι τὰς Ἀθήνας τὸ Πάσχα, γυναῖκες συγγενεῖς, πολλάκις καὶ ὀλόκληροι οἰκογένεια ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς νήσους, ἐρχόμεναί περιοδικῶς εἰς Ἀθήνας.

Μίαν ἡμέραν τὸ εἶχε παρακάμη ὁ γέρο Μάρκος. Ἐπάνω εἰς μίαν λογομαχίαν, ὠμίλησεν ἀπρεπῶς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν Ὀλυμπιάδα, εἰπὼν ὅτι «Τὰ πολλὰ εἰκονίσματα, κ' οἱ σταυροὶ κ' ἡ μετάνοιες δὲν τὴν ὠφελοῦν.»

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἐντρεπόμενος ὁ ἴδιος, ἐπῆρε τὴν μικρὰν δέσμην μὲ τὰ ροῦχά του κ' ἔφυγεν.

* *

Ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐκοιμᾶτο εἰς μικρὰ καφενεῖα κ' εἰς ταβέρνας. Κατόπιν εὔρε σωτήριον λιμένα εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς παπᾶ.

Ὁ παπᾶς ἦτον εὐλαθής, ἐνάρετος. Ὁ γέρο — Μάρκος τὸν ἐπῆνει διὰ τὰς ἀρετάς του, ἀλλὰ τοῦ εὔρισκε ἐν ἐλάττωμα, τὸ ὅτι ἦτο φιλοχρήματος. Ἄλλ' ὁ γέρον ἐξεθείαζεν ἀνεπιφυλάκτως τὴν παπαδιά.

Ὁ παπᾶ Γρηγόρης, ὅστις δὲν ἔπαυεν ὄλον τὸν χρόνον νὰ ἔχη ἀγρυπνίας εἰς τὰ πολυάρθμα ἐξωκλήσια τῶν περιχώρων

ΤΟ ΛΟΥΤΡΟΝ

τῆς πόλεως, ἠγείρετο πρῶτῃ, τρεῖς ὥρας πρὶν φέξῃ, κ' ἐδιάβαζεν ὅλην τὴν Ἀκολουθίαν κατ' οἶκον, ἀπὸ τοῦ Μεσονυχτικοῦ καὶ τοῦ Ὁρθρου, μέχρι τῶν Ὁρῶν, ἐνώπιον τοῦ εἰκονοστασίου, περιμένων νὰ φανῇ τὸ πρῶτον γλυκοχάραγμα τῆς αὐγῆς, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ λειτουργήσῃ εἰς ἐξωκκλήσιον. Ἡ παπαδιά τοῦ ἔλεγε :

— Τί σε ὠφελοῦν, παπᾶ μου, τὰ διαβάσματα τὰ πολλὰ ;... Φιλαδελφία νὰ ἔχῃς ! Χρήματα νὰ μὴ προσκυνᾷς, καὶ δὲν πειράζει ἂν εἰπῆς μιὰ ὀξεία Ψαλτηριοῦ ὀλιγώτερο, ἢ ἂν ἀφήσῃς ὀλίγα τροπαράκια ἀπὸ τὴν Παρακλητικὴν ἢ τὸ Μηναῖον.

Ὁ γέρο Μάρκος ἐνθουσιάζετο μὲ τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς παπαδιάς. Καὶ αὐτὴ πολὺ τὸν ἐπεριποιεῖτο. Κάθε σάββατον βράδῳ, ἀποκάτω ἀπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του, εὔρισκε τὴν ἄλ-

λαζιάν του, χωρίς αὐτὸς νὰ ἔχη φροντίσει περὶ τούτου. Συχνὰ τὸν παρεκάλει νὰ μὲνη εἰς τὸ γεῦμα, ἀλλ' ὁ μπάριμπα Μάρκος ἐσυστέλλετο νὰ κάμῃ κατάχρησιν τῆς ξενίας.

Ὁ παπᾶς εἶχεν ἐντὸς τῆς αὐλῆς του δύο ἢ τρεῖς ἰσόγεια δωμάτια ἐνοικιασμένα εἰς πτωχὰς οἰκογενείας. Ὁ γέρο Μάρκος συνέβαινεν ἐνίοτε νὰ συνάπτῃ ὁμιλίαν μὲ τὰς γυναῖκας ἐκείνας τοῦ λαοῦ. Ἄλλ' ἰδοῦ, ἐνῶ ἐξηκολούθει νὰ συγγάζῃ τακτικὰ εἰς τὰς θρησκευτικὰς παννυχίδας, νὰ λέγῃ τὸν Ἐξάψαλλον, νὰ κάμῃ σταυροὺς καὶ συχνὰς ὑποκλίσεις καὶ νὰ δέεται ἐνθέρμως, ἡ παραξενιά του, ἡ μανία τῆς ἀντιλογίας, δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ.

Ἄν ἔβλεπε μίαν τῶν πτωχῶν νὰ ἐτοιμάζῃ πρόσφορον, κόλλυθα ἢ κεριά, ἄρχιζε ἀμέσως :

— Μὰ τί τὰ θέλετε, τὰ πρόσφορα ;

Τί ὠφελοῦν τοὺς πεθαμμένους ἢ λειτουργίαις ; τί μποροῦν νὰ τοὺς κάμουν τὰ κόλλυθα ; « Ἐν τῷ Ἄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια. »

Ἡ παπαδιά τὸν ἤκουσεν, ἐγέλασεν, ἀλλ' ἐάν τις τὴν παρετήρει προσεκτικῶς, θὰ ἔβλεπεν ὅτι κάπως « ἔβαψε ». Ἴσως νὰ εἶπε μέσα της : — « Πάρ' τον στὸ γάμο σου », κτλ. Ἄγνοεῖται ὁμως ἂν διηγῆθη τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν παπᾶν.

Ἄλλοτε πάλιν, πρὸς μίαν γραῖαν, ἥτις ἤτο γνωστὴ ὅτι ἐβάστα τρίμερο — παλαιὸν ἔθιμον — δηλαδὴ ἔπετήθευε νὰ μὲνη ἄσιτος μέχρι τρίτης ἡμέρας κατὰ τὴν πρώτην, τὴν μεσαίαν, καὶ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα τῆς Σαρακοστῆς :

— Τρίμερο, λέει ; ... Μ' αὐτὰ θὰ σωθῆς, χριστιανή μου ; ...

Ἡ γλῶσσά σου νὰ μὴ μλέῃ, καὶ κακὸ νὰ μὴ θέλῃς στὸν πλησίον σου... Καλλίτερα, φάε κρέας τῆ Σαρακοστή, καὶ κακὸ νὰ μὴν κάμῃς, μήτε κακὸ νὰ πῆς γιὰ μίαν ἄλλη...

— « Καὶ τοῦτο ποιῆσαι, κάκεινο μὴ ἀφίεναι »... εἶπεν ὁ παπᾶ Γρηγόρης, ὅστις ἔτυχε ν' ἀκούσῃ τὸν γέρο Μάρκον, εἰσελθὼν τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τὸν αὐλόγυρον.

Καὶ ἄρχισεν ἐκ τοῦ προχείρου ν' ἀναπτύσσῃ τότε, συντόμως καὶ πρακτικῶς, πρὸς τοὺς πτωχοὺς ἀκροατὰς του, πῶς ἡ κολοία εἶνε ἡ ρίζα τῶν κακῶν, καὶ πῶς ἡ ἐγκράτεια εἶνε ἡ ἀποκοπὴ τῆς ρίζης ταύτης· καὶ πῶς ὁ μὲν ἐγκρατὴς ἄνθρωπος, εὐκολώτερον γίνεται καὶ εὐεργετικὸς καὶ πρᾶος καὶ ἐλεῆμων, ὁ δὲ λαίμαργος ἀποθηριούται, καὶ γίνεται πλεονέκτης, καὶ ὀργίλος, καὶ λάγνος, καὶ φονεὺς. Προσέτι εἶπεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὁμοιάζει μὲ τὴν φιλόστοργον μητέρα, ἥτις, γνωρίζουσα καλῶς ὅτι τὰ ἀνήλικα παιδιὰ δὲν ἔχουν ποτὲ γορτασμόν, ἐν τῷ δικαίωμάτῃ της, κλειδώνει εἰς τὸ ἐρμάριον τὰ γλυκὰ καὶ τὰ φρούτα, σφάζουσα τὰ παιδιὰ ἀπὸ στομάχιασμα καὶ πυρετούς παρομοίως

πράττει ἡ Ἐκκλησία, κλειδώνουσα μὲ πνευματικὰς κλειῖδας τὰ κρέατα καὶ ὅλα τὰ λιπαρὰ βρώματα, ἐπειδὴ ἡμεῖς ὅλοι, ὁ λαός, εἴμεθα ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς ὡς νήπια.

* *
*

Μετ' ὀλίγον, ὁ παπᾶς ἄρχισε νὰ δυσφορῇ. Νὰ διεγείρῃ οὕτω πως, ὁ γηραιὸς ξένος του, τῆς χριστιανῆς, νὰ δυσφημῇ τὴν νηστείαν, νὰ τὰς παρακινῇ νὰ μὴν κάνουν λειτουργίας καὶ κόλλυβα! ...

Λίαν πρωΐ, ὁ παπᾶς, ἐνῶ ἐπέστρεφεν ἀπὸ ἐν ἐξωκκλησίῃσι, συνήντησεν ἕνα γνώριμον.

— Κακὸς πειρασμὸς μοῦ ἐπενέβηκε, ἀδελφέ, τοῦ λέγει. Κεῖνος ὁ γέρο - Μάρκος, πῶς τὸν ἔχεις; ... Σωστὸς Καίρης, Λουθηροκαλθίνος, Μακεδόνιος ... Ἄρειος!

— Τί λές, παπᾶ μου; Δὲν τὸ πίστευα ποτὲ!

— Μὰ φαντάσου... ἐκεῖνες τῆς φτωχοῦλες ποῦ ἔχω νοικάριστες στὴν αὐλή μου, νὰ μὴν τῆς ἀφήνῃ νὰ κάμουν οὐτ' ἕνα πρόσφορο!... Ἐνῶ τὸν ἔχω τόσον καιρὸ τώρα, στὸ σπίτι... Ἐγώ, τί νὰ σοῦ πῶ! ἔγεινα ἄλλος ἐξ ἄλλου. Τοῦ εἶπα νὰ βρῇ κάμερα, νὰ κουβαληθῇ... Στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ!

* *
*

Ὁ μπάριμπα Μάρκος ἐμάζωξε τὰ ροῦχά του, κ' ἐπῆγε πάλιν προσωρινῶς εἰς μίαν ταβέρναν, ἐνὸς φίλου του πρώην ναυτικοῦ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, ὅστις εἶχε ξεπέσει νὰ γίνῃ κάπηλος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἡ παπαδιά εἶχε κάμη καυγᾶν... νὰ μὴ φύγῃ ὁ Μπάριμπα Μάρκος. Καθὼς οὗτος ἐσήκωσε τὰ ροῦχα, κ' ἐξήρχετο πρὸς τὴν αὐλήν, ἐκεῖνη δὲν εἶχεν εἰπεῖ τίποτε εἰμὴ μόνον:

— Ἄ! θὰ φύγῃς, μπάριμπα Μάρκο;

Ὅταν ὁ γέρον ἐφθασεν ἤδη εἰς τὴν αὐλόπορταν, φέρων τὴν ἀγκαλίδα τῆς μικρᾶς ἀποσκευῆς του, ἔτοιμος νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸν δρόμον, τότε ἡ παπαδιά, μακρόθεν, ἀπὸ τὴν θύραν τῆς, ἐφώνησε:

— Μά, μὴν τὸν ἀκοῦς, τὸν παπᾶ, μπάριμπα Μάρκο! ...

Ὁ παπᾶς ἔτο' εἶπε· εὐκόλα θυμώνει, καὶ πάλι ξεθυμώνει... θὰ τοῦ περάσῃ... Ἠσύχασε... Καλὰ τοῦ ἔλεγα ἐγὼ νὰ μὴ κάνῃ πολλὰ διαβάσματα, νὰ μὴν κυνηγᾷ πολὺ τὰ λεφτά, καὶ νὰ λυπᾶται τὴ φτώχεια. Κάθησε, μπάριμπα Μάρκο. Ἄφησε τὰ ροῦχά σου· θὰ τοῦ περάσῃ, τοῦ παπᾶ.

Ὁ γέρο — Μάρκος εἶχε πεισμώσει πλέον· κ' ἔπειτα ἐντρέπετο νὰ γυρίσῃ ὀπίσω.

— Εὐχαριστῶ, ἐφώνησε, κυρὰ παπαδιά... θὰ πάω τώρα... Ἄλλῃ φροιά πᾶν, ποῖος ξεύρει... «Βουνὸ μὲ βουνὸ δὲν σιγίγει...»

— Στὸ καλὸ, μπάριμπα Μάρκο ! κ' ἔκλεισε τὴν θύραν της.

* *
* *

Ἦστερ' ἀπ' ὀλίγον καιρόν, τῷ ὄντι, ὁ παράξενος γέρον ἐφιλιώθη πάλιν μὲ τὸν παπᾶ Γρηγόριον. Καθὼς διηγήθη ὁ ἴδιος, ἐσυμφώνησαν νὰ τοῦ δίδῃ πέντε δραχμάς ἐνοίκιον, καί νὰ ἐπα-νέλθῃ νὰ κοιμᾶται εἰς τὸ παπαδόσπιτον.

Περιχαρῆς, ἔτρεξε ν' ἀναγγεῖλῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πρεσβυτέραν.

— Τᾶμαθες, παπαδιά !... Τὰ σιάξαμε μὲ τὸν παπᾶ... θὰ σᾶς ἔρθω πάλι... Δὲν εἶπα ἐγὼ «βουνό μὲ βουνό...» ; Τώρα, πάω νὰ φέρω τὰ ροῦχά μου.

Ἡ παπαδιά — ὅπως διηγεῖτο ἀργότερα ὁ γέρο Μάρκος — «ἐνέκρωσε, κέρωσε, κι' ἀπόμεινε».

— Θᾶρθῆς πάλι... ἐφέλλισε.

Ὁ μπάριμπα Μάρκος ἐστράφη πρὸς τὸ εἰκονοστάσιον, ἔκαμιν αὐτομάτως σχεδὸν τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ κ' ἔφυγε.

Ἔμεινε καὶ μέγει ἀκόμα στὴν ταβέρνα.

— Ἄ ! ἡ γυναῖκες ! ἔλεγεν ἀργότερα, ὅταν διηγεῖτο τὸ πρᾶγμα ... Καλὰ ποῦ δὲν ἀξιώθηκα κ' ἐγὼ νὰ μῶ στὸν κόσμον ... Βάρδα ἀπὸ γυναῖκες, παιδιά !

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Πιάνο μὲ ἐνοίκιον !

Ὁ Διδάσκαλος. — Στάσου ! Πειὸ σιγά ! Μὴ κτυπᾷς ἔτσι τὸ πιάνο εἰς τὸ μέρος αὐτό· θὰ σπάσης τῆς χορδῆς !

Ἡ Μαθήτρια. — Μπα ! Μὴν ἀνηουχῆτε. Δὲν εἶνε ἴδιό μας ... Τὸ ἔχουμε μ' ἐνοίκιον ! ...